

Japanse tuin

in Landgoed Clingendael

De Japanse tuin maakt deel uit van Landgoed Clingendael. Het landgoed kwam in 1818 in het bezit van de familie Van Brien en. De tuin werd rond 1910 aangelegd door Marguérite Mary baronesse van Brien en (1871-1939), ook freule Daisy genoemd. In 1954 werd de gemeente Den Haag eigenaar en beheerder van het landgoed Clingendael, die het openstelde voor het publiek.

De Japanse tuin is de enige tuin in Nederland van het begin van de 20e eeuw. Het is een uitgesproken voorbeeld van de tuinen uit die periode. En heeft nog steeds ongewijzigde landschapskenmerken. Door zijn historische waarde is de Japanse tuin in 2001 tot rijksmonument verklaard.

De Japanse tuin

De belangstelling voor Japanse tuinen ontstond toen Japan, na ruim twee eeuwen van vrijwel volledig isolement, rond 1860 haar grenzen openstelde. De periode van isolement, het eigen volkskarakter en invloeden vanuit het Shinto en Boeddhisme, waren oorzaken van een unieke en zeer eigen vorm van kunstzinnigheid waarvan de Japanse tuinkunst een voorbeeld is. Rond 1900 bezochten westerse reizigers, en vooral uit Engeland, Japan en raakten gecharmeerd van de exotische tuinen die zo totaal anders waren dan de hun bekende tuinen. Zij waren onder de indruk van de tuinornamenten. Maar ook de wijze van aanleg, het gebruik van stapstenen en steenzettingen, de beplantingswijze, de plantensoorten en de afwijkende vormsnoei. Van de achterliggende historie, culturele opvattingen en oriëntaalse religies waren zij echter niet of nauwelijks op de hoogte. Dit betekende dat de tuinen in Japanse stijl die de, overwegend vermogende, toeristen aanlegden slechts een afspiegeling waren van de tuinen in Japan. Niettemin bleken sommigen van hen de tuinen in Japan goed te hebben geobserveerd en geïnterpreteerd. Samen met talent en goede smaak, maar ook met hulp van Japanse hoveniers ontstonden fraaie tuinen.

Tegenwoordig worden de tuinen in Japanse stijl van rond 1900 ook wel Japonaiserie tuinen genoemd. Zij worden bijzonder gewaardeerd als een opmerkelijk verschijnsel in de tuinhistorie. En hebben internationaal een eigen positie verworven. Deze tuin is een tuin in Japanse stijl, maar we spreken van 'de Japanse tuin'.

Tuinornamenten

De tuin bevat veel lantaarns, met een grote variatie aan vormen. Op enkele lantaarns is aan de voet een afbeelding van Boeddha te zien. Ook zijn er lantaarns met een afbeelding van een hert. Het hert is in Japan een heilig dier. Verder is de heilige langstaartige schildpad terug te vinden in de vorm van het eiland in de vijver. De kop en de poten in de vorm van stenen zijn goed te onderscheiden. In de tuin ligt nog een steenzetting die mogelijk een kraanvogel symboliseert. De schildpad en kraanvogel staan symbool voor een lang leven. Het kleine beeldje achter in de tuin is de afbeelding van de Boeddhistische heilige Jizo, beschermmer van kinderen. Het rood van de bruggetjes staat symbool voor vreugde, maar rood weert ook boze geesten af. Ook de twee watervaten,   n met vier afbeeldingen van Boeddha's, de ander in de vorm van een lotusbloem, zijn opvallende tuinornamenten. Van oorsprong was het doel ervan water met de bamboe pel uit te scheppen om handen en mond te reinigen. Rituele reinheid is het hoogste gebod in de Shinto leer.

Het paviljoen

Achter in de tuin staat het paviljoen. Van hieruit hebt u een schitterend overzicht over de tuin. In 2008 is het paviljoen opgeknapt. De schuifpanelen, de 'shois', waren in de oorlog verloren gegaan en zijn in Japan bijgemaakt. Ook het rieten dak is opgeknapt. Daarmee is het paviljoen in oude eer hersteld.

Beplanting

Tijdens haar reizen door Japan heeft freule Daisy getracht het karakter, de ziel van de Japanse tuin, te doorgronden. Zij heeft daar vervolgens een eigen invulling aan weten te geven. Bijvoorbeeld door een plant te introduceren die destijds nieuw en daardoor zeer gewild was. Zij paste naast gunnera en lelie ook gewone bloemetjes toe. De tuin was vroeger dichter beplant en helaas is veel van de oorspronkelijke beplanting verdwenen. Desondanks of juist daardoor heeft de tuin een heel eigen en verrassende sfeer, mede veroorzaakt door de schitterende moslaag.

2013

Bij het opknappen van het paviljoen deed de aannemer nog een leuke ontdekking. In de nok staat het jaartal 1913. Omdat wij ervan uitgaan dat toen het paviljoen, vrijwel, gereed was de tuin ook klaar was vieren we in 2013 het 100-jarig bestaan van de Japanse tuin.

Colofon

Uitgave
Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
Postbus 12651
2500 DP den Haag

Ontwerp
Teresa Jonkman (BNO)

Foto's
Joost Gieskes
Peter van Oosterhout
Dienst Stadsbeheer

Meer informatie
www.denhaag.nl/japansetuin

Route

Landgoed Clingendael is per auto te bereiken over de Van Alkemadeaan en de Wassenaarseweg. De hoofdingang ligt aan de Wassenaarseweg. U mag onder geen enkele voorwaarde op het landgoed parkeren. Per bus kunt u met buslijnen 18 en 23 het landgoed bereiken.

Website

Bekijk eens de website www.denhaag.nl/japansetuin voor meer (achtergrond) informatie

www.denhaag.nl/japansetuin

JAPANESE TUIN IN CLINGENDAEL

日本庭園 クリンゲンダ

